

Isien ja lasten Yhteinen viikonloppu

– Isän paikka lapsen elämässä.

Hämeenlinna 3.11.2009

Ari Inkinen – Helsingin NMKY
Lasten hyvinvoinnin edistämässä - Kumppanuseminaari

Ari Inkinen

2009

Hoivaavan isän merkitys tytölle ja pojalle

(Huttunen 2008)

- Poika saisi olla turvallisesti lapsena riittävän kauan
- On helpompaa löytää identiteettinsä ja paikkansa miesten maailmassa
- Ihmissuhde- ja **sosiaaliset taidot kohenevat.**
- Riski epäsosiaaliseen ja väkivaltaiseen käyttäytymiseen vähenee
- Tytölle syntyisi **miehen hoivan odotusarvo** omassa elämässään
- Tyttö **tutustuisi oikeasti isän ”toisenlaisuuteen”**, miesten maailmaan ja kulttuuriin sekä miehisyyden erilaisiin ilmenemismuotoihin
- Tytölle **kehittyisi vahva identiteetti**, luottamus omiin kykyihin ja usko siihen, että minut hyväksytään ja minä olen arvokas ihmisenä.

Mitä isä saa (Huttunen 2008)

- Elämän tärkeät asiat ja **arvot asettuvat** ja pysyvät **kohdallaan**
- **Jaksaa** paremmin **pysyä aikuisena**, vastuullisena miehenä myös kodin ulkopuolella
- Lapset luovat **terveellisen sosiaalisen verkoston** joka tarjoaa miehellekin parhaat ihmissuhteet
- Lapset **antavat pakkosuojaa** ”työnarkomaniaa” ja -uupumusta jopa masennustakin vastaan
- Lapset muodostavat **tolkullisen arjen**
- **Hoivan antaminen on terapeutista miehelle itselleen**

Miksi isyys ja sen tukeminen on tärkeää?

(Halme 2009)

- Suomessa isän ja lapsen yhdessäolon vaikuttavuutta tutkittu vasta vähän
- Vaikuttavuuden osoittaminen kuitenkin tärkeää ja kiireellistä
 - Kehitettyjen toimintatapojen hyödyllisyys
 - Hyvät näyttöön perustuvat isyyttä tukevat interventiot
 - Interventioiden levittäminen
 - Sitoutuminen ja rahoitus
- Yhdessäololla todettu olevan **useita positiivisia vaikutuksia lapseen, isään itseensä** sekä koko perheeseen riippumatta siitä asuvatko vanhemmat yhdessä .

Isän ja lapsen yhdessäolon vaikuttavuus

(Halme 2009)

- Lapsen kognitiivinen kehitys
 - oppimista edistävä ilmapiiri, ongelmanratkaisu, häiritsevä käyttäytyminen, koulumenestys
- Emotionaalinen kehitys
 - itseluottamus, luottamuksellisen suhteen muodostaminen toisiin, tyytyväisyys, mielenterveysongelmat, stressi, depressiivinen oireilu
- Lapsen sosiaaliset taidot
 - kaverisuhteet, kyky tulla toimeen toisten kanssa, aggressiivinen käyttäytyminen, riitely, sääntöjen noudattaminen, moraalien ja empatian kehittyminen, kyky säädellä tunteita ja käyttäytymistä.

Isään ja perheeseen liittyvät vaikutukset (Halme 2009)

- Luottamus omiin vanhemmuuden taitoihin
- Tyytyväisyys isän rooliin
- Positiivinen suhde lapseen, parisuhde
- Lapsen ymmärtäminen ja hyväksyminen
- Isyydestä nauttiminen
- Tyytyväisyys omaan elämään
- Päihteiden käyttöä on vähemmän
- Tolkullinen arki (stressihallinta)

Tarve isille suunnatulle toiminnalle (Halme 2009)

- Isille kohdennettujen palvelujen/ tuen tarve on kasvanut isyyden ja perherakenteiden muuttumisen myötä
 - Isien sosiaalisen tukiverkoston kaventuminen
 - Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen
 - Perheen arjen monimutkaistuminen
 - Erityistä tukea tarvitsevien isien määrä lisääntynyt:
 - Yksihuoltajuus, uusperheet, parisuhteen purkautuminen, päihteiden käyttö, mielenterveysongelmat, taloudelliset vaikeudet
- Varhaiseksi puuttumiseksi tarvitaan kuntien terveys- sosiaali- ja opetustointen, yksityisen ja kolmannen sektorin sekä erityispalvelujen yhteistyötä.

Juovatko isät liikaa?

- Kaikista aikuisista miehistä noin 30 % (naisista 10 %) ylitti alkoholin käytön riskirajan v. 2000
- Riskirajojen ylittäjistä 80 % on miehiä ja arviolta noin puolet alle 35 –vuotiaita.

Nina Halme, väitöstutkimus 8/2009

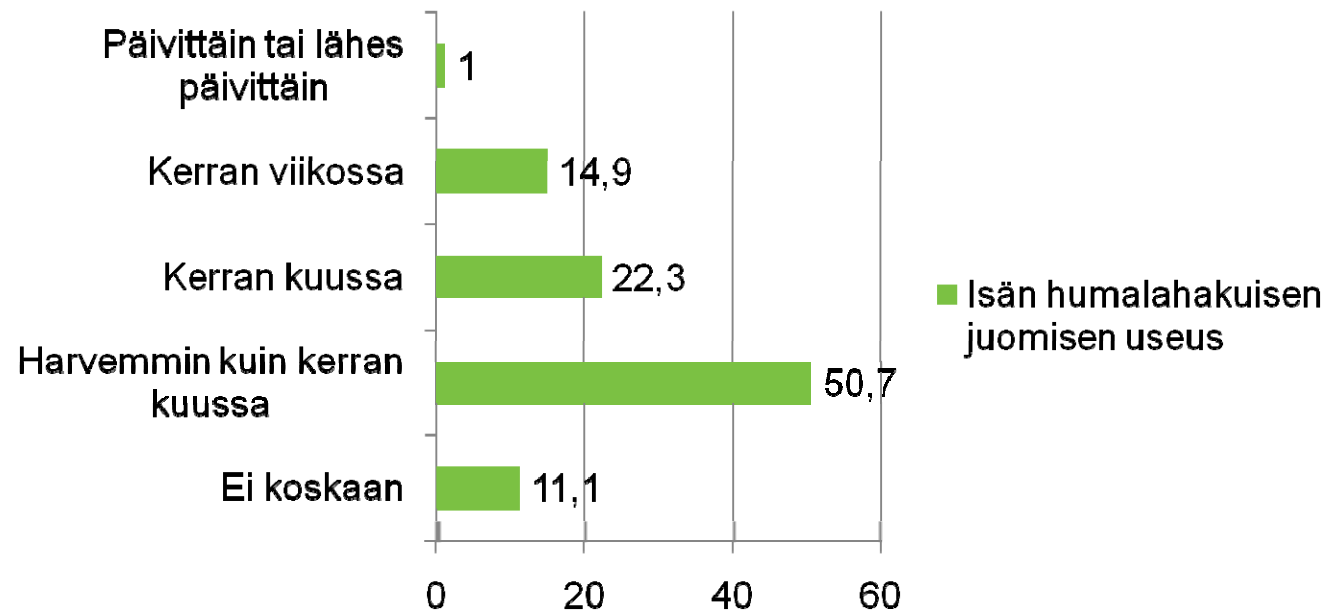
- 32 % (3-6-vuotiaiden lasten) isistä voitiin luokitella alkoholin riskikuluttajiksi (AUDIT >8)
 - 24 % riskit koholla lievästi tai selvästi (AUDIT 8-15)
 - 8 % riskit suuria tai erittäin suuria (AUDIT >15)
- 15 % joi itsensä humalaan vähintään kerran viikossa

Nina Halme - THL

Isän humalahakuisen juomisen useus

Ari Inkinen

2009

Voiko isien humalajuomista vähentää?

- Kolme NMKY-järjestöä päätti vastata haasteeseen.
- Ajatus kehittämishankkeesta käynnistettiin maaliskuussa 2006.
- Päätettiin tuottaa ja kokeilla toimintamalli, jolla voitaisiin vaikuttaa isien humalajuomiseen.
- Toimintamallin tulisi olla:
 - Lasten ja isien tarpeista nouseva
 - Hyväksyttävä (tietoperusta)
 - Käytettävä (kustannustehokas ja toimiva)

Toimintamallilla vaikutetaan

- Isien asenteisiin ja toimintaan
 - ”Humala on haitta lapselle” viestin ymmärtäminen ja siihen sitoutuminen
 - Käytännöllinen isyyden tukemisen väline
 - Isän terveystietoisuuteen vaikuttaminen
 - Vertaisissa on voimaa
- Lapsuuden laatuun
 - Isän hoivaa, turvaa ja arjen yhdessäoloa
 - Lapsen tarpeiden näkyväksi tekemistä
- Lapsen tarpeiden näkymiseen koko yhteiskunnassa

Toimintamalli

- **Täydentää** perheille tarkoitettuja ehkäisevän työn ja **tuki- sekä hoitopalveluja** isä-lapsinäkökulmasta.
- Kohderyhmänä on **isät**, joilla on 4-18-vuotiaita lapsia ja **jotka tarvitsevat isyytensä vahvistumista**.
- Toimintamalli sopii erityisesti päihdetyön ja lastensuojelun **rajapintaan**, jossa halutaan vahvistaa erityisesti isien vanhemmuutta.

Toiminnan tavoite ja hyöty asiakkaille

- Keskeinen tavoite on **vahvistaa isän ja lapsen vuorovaikutusta** niin että se
 - vaikuttaa isän terveyskäyttäytymiseen ja
 - isän kykyyn huomata ja huomioida lapsensa, sekä tukea hänen kasvuaan.
- Toiminta auttaa isää toteuttamaan **isyyttään arjessa** hyödyntäen omia voimavarojaan ja arkiympäristöään.
- Toiminta **auttaa isää kiinnittymään** omaa isyyttään ja lasten hyvinvointia tukevaan kansalaistoimintaan ja **yhteisöihin**.

Mitä käytännössä?

- Tavoitteen saavuttamisen keinona on **isien ja lasten yhteinen viikonloppu**
 - sekä tarvittaessa sitä tukeva arkitoiminta asuinpaikkakunnalla.
- Jokaisella perheellä oma huone
- On ohjelmaa, mutta siihen ei ole pakko osallistua
- Viikonloppu sisältää ohjattua tai omaehtoista kahdenkeskistä tekemistä
- Tittelit ja taustat unohdetaan
- Päivärytmi rakentuu lasten tarpeista
- Ei kielitaitovaatimuksia
- Leirin työntekijät ovat läsnä ja tekevät leiriä yhdessä isien kanssa

Viikonlopun kokonaiskustannukset

- Kustannus isää ja lasta kohden 450-950 euroa / viikonloppu.
- **Työn osuus on 45-75% kuluista.**
- Hintaan vaikuttaa ryhmän koko, isien ja lasten elämäntilanne, tilaajan tahon oman henkilöstön panos, toteutuspaikka ja toiminnan sisältö.
- **Pääsääntöisesti kustannus on 550 e / isä ja lapsi.**
- Hintaan sisältyy em. mallin mukainen toteutus ja kuljetus leiripaikkaan (max 100 km) sovitusta yhdestä lähtöpaikasta.

Palaute ja arviointi pilottitoiminnasta

- Vuosien 2007-2009 aikana tehty noin 20 pilottia
- Pilotteihin on osallistunut yli 200 isää, joiden panos kehittämisessä on ollut ensiarvoisen tärkeää.
- Myös lähes 300 lasta on antanut arvokasta tietoa toimintamallin rakentamiseen.
- Pilotteja on toteuttanut ja kehittämiseen on osallistunut 17 ammattilaista.
- Keväällä 2009 tehtiin kolmesta leiristä Bikva-menetelmällä arviointi.
-

Isien ja lasten viikonloppu lasten silmin

- Erilaista tekemistä on paljon.
- Osallistuminen on vapaaehtoista.
- Leirillä on mahdollisuus olla isän kanssa.
- Äiti-lapsi-leirillä olisi erilaista.

Lasten puhetta – Isän kanssa

- ”On vähän erilaisia tehtäviä, kun isä on mukana. --- pääsee esim. lämmittämään saunaa.” P
- ”Saa olla enemmän isän kanssa --- muuten isä olisi enemmän töissä.” T
- ”Mun isän tahtoon me myönnyttiin kisaan, kun isä halusi. Sitten me mentiin korikiipeilemään, kun mä halusin, lopuksi mentiin veljen tahdon mukaan saunaan.” P
- ”Näin on kivempi. Jos pikkusisko olisi täällä, iskä joutuisi tekemään enemmän sen mukaan.” T

Lasten puhetta – rento meininki

- ”(Äiti-lapsi –leirillä) olisi paljon sääntöjä.”
- ”Täällä voi tehdä enemmän kaikkea, kun ei tarvitse mennä niin aikaisin nukkumaan.”_P
- ”(jos äiti olisi ollut mukana) en olisi saanut syödä niitä kolmea pehmistä enkä niin paljon keksejä.”_T
 - ei olisi saanut juosta toppi päällä talon ympäri”_T
- ”Meillä äiti on tiukka, ei tarvitse mennä nukkumaan samalla tavalla. Sain valvoa eilen puoli kahteentoista.”

Isän puhetta

- Vaihtoehdot ja vapaaehtoisuus
 - Leirillä on rento tunnelma.
 - Leirillä on paljon tekemistä ja osallistuminen on vapaaehtoista.

- Ohjaajat tuovat vaihtoehdot tarjolle ja antavat leiriläisten valita.

- Leirillä on aikaa olla lasten kanssa.
 - Leirillä ei tarvitse huolehtia arkiaskareista.

Isän puhetta - Isän ei tarvitse paneutua käytännön järjestelyihin. Aikaa jää kiireettömään olemiseen.

- ”Tämä on idealtaan hyvä kun ei tarvitse huolehtia arkiaskareista kuten kaupassakäynnistä vaan voi keskittyä lapsen kanssa olemiseen.” ;
- ”Mökillä on erilaista, kun on jokin oma tavoite tehdä jotain, mitä kyllä tehdään lasten kanssa. Tässä jos lapset kyllästyy, lopetetaan ja lähdetään tekemään jotain muuta. Mökillä jatkaa omaa projektiaan.” ;
 - ”Täällä on loistavaa että infra on kunnossa.” ;
- ”Yhdessäolossa pitää olla kiireettömyyden tunnetta, eikä se saa olla kellosta kiinni.” ;

Isän puhetta - Tuntuu luontevalta että alkoholi ei kuulu leirille, ei edes saunakaljan muodossa.

- ”Ei ole jäänyt saunakaljaa kaipaamaan”._i
- ”Tämä on sellainen paikka, että se ei kuulu tänne. Se on ollut selkeä juttu lähtöpäätöstä tehtäessä. Tämä on lasten leiri.”_i
- ”En ole nähnyt sitä ongelmana. Minua huvitti, taisi olla netissä kyselykin näistä asioista. Siinä oli juuri tästä alkoholin käytöstä, se oli niin ehdotonta. Minulla on sellainen fiilis, että kun se menee ehdottoman puolelle, sekään ei ole hyvä, jos asia menee nipottamisen puolelle. Täällä se ei ole ollut sellainen kysymys. Kun tilanne on, että saunakaljaa ei oteta, se on itsestään selvää.”_i

Isät pohtivat kenelle toiminnasta olisi hyötyä

- ”Tulee vain mieleen että mitä ne ihmiset joita ei täällä näy? Nämä isät haluavat olla lastensa kanssa.”
 - ”Kyllä minä uskon että me saadaan sellainenkin mukaan, joka pelkää olla lapsen kanssa ja ottaa hänet äidin suojista mukaan.”
 - ”Minä olen aktiivisesti pyrkinyt markkinoimaan. Olen hehkuttanut että tämä on hyvä kokemus.”

- ”--- heille (viikonloppuisille) se (leiri) on varmasti vielä tervetulleempaa.”
 - ”Sellainen vihkonen (koulusta saatu) ei välttämättä löydy viikonloppuisän kotoa ---. Sikäli kannattaa tiedottamista mieltä.”

Toiminta vahvistaa isyyttä

- Palautteen mukaan viikonloppu vahvistaa isän ja lapsen suhdetta
- Toimintamalli on sovellettavissa
 - Kansalaistoimintaan
 - Täydentämään lastensuojelun, päihdetyön ja mielenterveystyön palveluja
 - Työn ja perheen yhteensovittamista ja työntekijän toimintakykyä edistävään **Perhekeskeiseen Tyhy –toimintaan.**

- **Isä-lapsi-hanke**
- Ari Inkinen, Helsingin NMKY
 - ari.inkinen@hnmky.fi
 - Puh. 0400 411 690

www.isa-lapsi.fi

Kuvat

www.rodeo.fi Kuvat on tarkoitettu vain Helsingin NMKY:n käyttöön.

Ari Inkinen

2009

Helsingin NMKY - Vuorikatu 17, 00100 Helsinki - www.hnmky.fi

